

İmalat sanayisinde 'daralma' sinyali

İMALAT sanayi satın alma yöneticileri endeksi (PMI) nisan ayında 49.3 olarak açıkladı. Bu kapsamda PMI martta gördüğü 50 değerinin altında kaldı. **Istanbul Sanayi Odası**'nın verilerine göre nisanda 49.3'e gerileyen manşet PMI, son üç ayda ilk kez endeks faaliyet koşullarının yavaşladığına işaret etti. Nisanda faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesinin etkili olduğu belirtildi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı. **(SÖZCÜ)**

Firmalar satın alma faaliyetlerini artırdı

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansını takip eden **Istanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye** İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Nisan 2024 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50.0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, mart ayında 50.0 olarak gerçekleşen manşet PMI, nisanda 49.3'e gerileyerek eşik değer 50.0'nin altına indi.

Nisanda faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Talepteki zayıflamaya bağlı olarak üretimde son üç ayın ilk düşüşü gözlemlendi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı. Dış talep de yine fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi. Ancak söz konusu düşüş, toplam yeni siparişlerdekine göre daha ılımlı gerçekleşti. Türk Lirası'ndaki değer kaybının

yanı sıra ham madde ve lojistik fiyatlarındaki artışların etkisiyle girdi fiyatları keskin bir şekilde yükselmeye devam etti. Buna rağmen enflasyon oranı son dört ayın en düşük seviyesine geriledi. Benzer bir gelişme satış fiyatlarında da söz konusu oldu.

Ek personel ihtiyacı

Yeni siparişler ve üretimdeki zayıflığa rağmen firmalar satın alma faaliyetlerini üst üste üçüncü ay artırdı. Bu durum, girdi stoklarının yaklaşık son iki yıldır ilk kez yükselmesini beraberinde getirdi. Yeni siparişlerdeki azalmaya karşılık üretimin yakın dönemde kaydettiği genişleme nihai ürün stoklarının artmasına yol açtı. İstihdam ise önceki iki ay yaşanan düşüşün ardından nisanda önemli bir değişim göstermedi. Kimi anket katılımcıları ek personel ihtiyacı olduğunu belirtirken bazıları ise aranan nitelikte çalışan bulmanın zorluklarına işaret etti.

● EKONOMİ SERVİSİ

ISO PMI endeksi eşik değerini altından yeniden indi. Faaliyet koşulları yeniden bozulurken, ilk 3 ayın da ilk düşüşü gerçekleşti. PMI raporunda, talepteki zayıflamaya dikkat çekildi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişlerin de üst üste onuncu ayda da yavaşladığı kaydedildi.

Talep zayıfladı üretim bozuldu

Istanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye PMI Nisan'da 50 seviyesinden 49,3 seviyesine geriledi. Son PMI verileri, Türk imalatçıların 2024'ün ikinci çeyreğine zorlu bir başlangıç yaptığına işaret etti. Yeni siparişlerde devam eden ivme kaybı, üretimin yeniden yavaşlamasına yol açtı. İstihdamın hemen hemen yatay seyretmesi anketin görece pozitif gelişmesi olarak öne çıkarken firmalar stoklarını artırmak için satın alma faaliyetlerini hızlandırdı. Enflasyonist baskılar yüksek seyrini korumakla birlikte yılın başından bu yana en düşük seviyeye geriledi. Açıklamada şu bilgiler verildi: "**Istanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat Satın Alma Yö-

neticileri Endeksi (PMI), imalat sektörünün kaydettiği performansı sergilemek amacıyla tasarlanmış tek rakamlı, bileşik performans göstergesidir. Manşet gösterge; yeni siparişler, fabrika çıkışları, istihdam, tedarikçilerin teslim süresi ve satın alma stokları gibi göstergelerden elde edilmektedir. 50 değerinin üzerinde ölçülen tüm rakamlar sektörde genel anlamda iyileşmeye işaret etmektedir. Martta 50 seviyesinde kaydedilen manşet PMI, Nisanda 49,3'e gerileyerek eşik değeri 50'nin altına indi. Böylece endeks faaliyet koşullarının son üç ayda ilk kez yavaşladığına işaret etti. Ancak söz konusu yavaşlama oldukça hafif düzeyde gerçekleşti. Nisan-

da faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Talepteki zayıflamaya bağlı olarak üretimde son üç ayın ilk düşüşü gözlemlendi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı. Dış talep de yine fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi. Ancak söz konusu düşüş, toplam yeni siparişlerdekine göre daha ılımlı gerçekleşti. Türk lirasındaki değer kaybının yanı sıra ham madde ve lojistik fiyatlarındaki artışların etkisiyle girdi fiyatları keskin bir şekilde yükselmeye devam etti. Buna rağmen enflasyon oranı son dört ayın en düşük

seviyesine geriledi. Benzer bir gelişme satış fiyatlarında da söz konusu oldu. Yeni siparişler ve üretimdeki zayıflığa rağmen firmalar satın alma faaliyetlerini üst üste üçüncü ay artırdı. Bu durum, girdi stoklarının yaklaşık son iki yıldır ilk kez yükselmesini beraberinde getirdi. Yeni siparişlerdeki azalmaya karşılık üretimin yakın dönemde kaydettiği genişleme nihai ürün stoklarının artmasına yol açtı. İstihdam ise önceki iki ay yaşanan düşüşün ardından Nisan'da önemli bir değişim göstermedi. Kimi anket katılımcıları ek personel ihtiyacı olduğunu belirtirken bazıları ise aranan nitelikte çalışan bulmanın zorluklarına işaret etti." – **EKONOMİ SERVİSİ**

İSO TÜRKİYE İMALAT PMI nisanda 49,3 oldu

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Nisan 2024 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, Mart ayında 50,0 olarak gerçekleşen manşet PMI, nisanda 49,3'e gerileyerek eşik değer 50,0'nin altına indi. Nisanda faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Talepteki zayıf-

lamaya bağlı olarak üretimde son üç ayın ilk düşüşü gözlemlendi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı. Dış talep de yine fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi. Ancak söz konusu düşüş, toplam yeni siparişlerdekine göre daha ılımlı gerçekleşti. Türk Lirası'ndaki değer kaybının yanı sıra ham madde ve lojistik fiyatlarındaki artışların etkisiyle girdi fiyatları keskin bir şekilde yükselmeye devam etti. Buna rağmen enflasyon oranı son dört ayın en düşük seviyesine geriledi.

İmalat göstergesi iki ay sonra eşik değerin altına düştü

EKONOMİK büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye** İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Nisan 2024 dönemi sonuçları açıklandı. Mart ayında 50 olan manşet PMI, nisan ayında 49,3'e gerileyerek, eşik değeri olan 50'nin altına indi. Son 3 ayda ilk kez endeks faaliyet koşullarının yavaşladığına işaret etti. Nisanda faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle

yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı. Dış talep de yine fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi. Ancak söz konusu düşüş, toplam yeni siparişlerdeki ne göre daha ılımlı gerçekleşti. Türk Lira-

sı'ndaki değer kaybının yanı sıra ham madde ve lojistik fiyatlarındaki artışların etkisiyle girdi fiyatları keskin bir şekilde yükselmeye devam etti. Buna rağmen enflasyon oranı son dört ayın en düşük seviyesine geriledi. Benzer bir gelişme satış fiyatlarında da söz konusu oldu.

Yeni siparişler ve üretimdeki zayıflığa rağmen firmalar satın alma faaliyetlerini üst üste üçüncü ay artırdı. Bu durum, girdi stoklarının yaklaşık son iki yıldır ilk kez yükselmesini beraberinde getirdi. Yeni siparişlerdeki azalmaya karşılık üretimin yakın dönemde kaydettiği genişleme nihai ürün stoklarının artmasına yol açtı. İstih-

dam ise önceki iki ay yaşanan düşüşün ardından nisanda önemli bir değişim göstermedi. Kimi anket katılımcıları ek personel ihtiyacı olduğunu belirtirken bazıları ise aranan nitelikte çalışan bulmanın zorluklarına işaret etti.

Türkiye Sektörel PMI raporu, nisan ayında da imalat sektöründe yakın dönemde gözlenen eğilimlerin sürdüğüne işaret etti. Takip edilen on sektörün çoğunluğunda üretim ve yeni siparişler zayıflarken, istihdam tarafında nispeten olumlu bir tablo ortaya çıktı ve sektörlerin yansı çalışan sayısını artırdı.

■ **Haber Merkezi**

ekonomi masası

bugün

TÜİK Çiğ Süt Üretim İstatistikleri 2023 verileri açıklayacak.

yarın

TÜİK Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) Nisan 2024 verileri açıklayacak.

TÜİK Yurtiçi Üretici Fiyat Endeksi Nisan 2024 verileri açıklayacak.

1 milyon 600 bin kW Nasıl Bir Ekonomi TV'de Ekonomi Masası'nda konuşan Aldo Enerji Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Veli Doğan, Almanya'nın 2030 yılına kadar karbon salımlarını sıfırlamak için yenilenebilir enerjide 150 GW'a kadar çıkacağını açıkladığını belirterek "Biz henüz kadar ne santral yapacağımızı bilmiyoruz. Ne kadarına müsaade edileceğini de bilmiyoruz. Bir hedefimiz de yok yenilenebilir enerji tarafı için" diye konuştu. Doğan, şöyle devam etti: "Önümüzdeki dönem için ben bir şeye dikkat çekmek istiyorum, Otomotiv sektörü tarafından baktığımızda pazarın yüzde 50'si elektrikliye

döndüğünde alt yapıımız da sistemlerimiz de yetersiz kalacak. Almanya bunu gördüğü için 2030'a kadar hedefini koydu. Geçiş sürecini yumuşattı ve şu anda yatırımcı çekiyor. Üstelik güneşlenme saat ortalaması MW başına 800.000 kW, bizimki 1.600.000 kW. Fakat buna rağmen ne bir hedefimiz var ne de açıklanmış bir şey var."

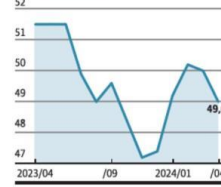

Haluk Veli Doğan

İMALAT PMI EŞİK DEĞERİN ALTINA GERİLEDİ

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), nisan 49,3'e geriledi. **İSO Türkiye İmalat PMI** anketinin Nisan 2024 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, mart ayında 50 olarak gerçekleşen manşet PMI, nisan 49,3'e geriledi. Nisan'da faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Talepteki zayıflamaya bağlı olarak üretimde son üç ayın ilk düşüşü

ISO Türkiye İmalat PMI

gözlemlendi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı. Dış talep de fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi.

Yeni siparişlerde zayıflama

S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI anket verilerine ilişkin, "Yeni siparişlerde süregelen zayıflama nedeniyle, geçen aylarda görülen üretim artışı sürdürülemedi ve nisan ayında son buldu. Firmaların beklentisi, talebin yakın zamanda yeniden toparlanarak üretimde sürdürülebilir iyileşme sağlanması yönünde olacak. Nisan ayında enflasyon bir miktar gevşeyerek yılın başından bu yana en düşük seviyeye geriledi. Buna rağmen imalatçılar halen hem yurt içi hem de yurt dışı talebi olumsuz etkileyen yüksek fiyat artışları ile mücadele etmek durumunda kalıyor" değerlendirmesinde bulundu.

ISO İMALAT PMI

Sanayi, ikinci çeyreğe zorlu bir başlangıç yaptı

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI, nisanda bir önceki aya göre 0,7 puan düşüşle 49,3'e indi. İki ayın ardından yeniden 50 eşik değerinin altına inen endeks, imalat koşullarında bozulmaya işaret etti. 10 sektörden yedisinin faaliyet koşullarında

negatif seyir gözlendi. Yeni siparişlerde 10'uncu ayına giren ivme kaybı üretimin yavaşlamasına yol açarken, talepteki zayıflamaya bağlı olarak üretimde de son üç ayın ilk düşüşü yaşandı. En iyi performans, gıda **sanayi- inde** gözlendi. /04

%87**Domateste
yıllık fiyat
artışı**

Antalya hallerinde işlem gören domates miktar endeksi yıllık yüzde 4,32, fiyat endeksi yüzde 87,95 arttı. Sebze miktar endeksi yıllık yüzde 14,27, fiyat endeksi yüzde 55,85 yükseldi. Meyve miktar endeksi ise yıllık yüzde 20,44, fiyat endeksi 78,24 artış gösterdi.

Enflasyon (2024 Nisan, aylık % değişim)

Mevsimsel Tarım Ürünleri	Değ.	Lahana	Balık	Elbise-Kadın	34,39
Limon	25,21	Mevsim Dışı	-4,49	Mektup	33,33
Soğan	21,58	Tarım Ürünleri	Değ.	Gönderimi	
Havuç	16,74	Patlıcan	-40,88	Etek-Kadın	27,50
Muz	12,84	Taze Fasulye	-26,00	Çorap-Çocuk	26,63
Salatalık	-28,27	İşlenmiş		Pantolon-Erkek	21,74
Bezelye	-20,19	Tarım-Sınai ve diğer Ürünler	Değ.	Takım Elbise	20,38
Yeşil Soğan	-19,62	Bluz-Cocuk	48,27	Şehirlerarası	19,40
Sivri Biber	-18,87	İç Çamaşır-Kadın	44,76	Otobüs Bileti	
Kıvrıkcık Salata	-17,34	Bluz -Kadın	44,32	Yemek Odası	17,82
Kabak	-12,61	İç Çamaşır-Erkek	36,00	Takımı	
Bakla	-7,36			Tavuk Eti	17,24
				Yumurta	-6,56

NISANDA GIYIM FİYATLARI TIRMANIŞA GEÇTİ

İstanbul'da, nisanda fiyatı önceki aya göre en çok artan ürün çocuk bluzu, en çok düşen ürün ise patlıcan oldu. Fiyatında artış yaşanan diğer ürünlerin bazıları, aynı gruptan yüzde 44,76 ile kadın iç çamaşırı, yüzde 44,32 ile kadın bluzu, yüzde 36 ile erkek iç çamaşırı, yüzde 34,39 ile kadın elbisesi, yüzde 27,50 ile kadın eteği, yüzde 26,63 ile çocuk çorabı, yüzde 21,74 ile erkek pantolonu olarak belirlendi.

İTO'nun enflasyon beklentisi %43-44

İTO Başkanı Avdagiç, ihracatın sıkıntıya girmemesi ve ithalatın cazip hale gelmesi için kur ile enflasyon arasındaki korelasyonun kopmaması gerektiğini belirterek, TCMB'nin yüzde 36 olarak tahmin ettiği yılsonu enflasyonunu, yüzde 43-44 bandında öngördüklerini söyledi. İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagiç, iş dünyasının enflasyon ve döviz kuru beklentilerini değerlendirdi. Merkez Bankası'nın yılsonu enflasyon beklentisini yüzde 36 olarak açıkladığını, tahmin aralıklarında

bunun yüzde 40-42'lere çıkabileceğini ifade ettiğini hatırlatan Avdagiç, "İstanbul iş dünyası olarak enflasyonda biz bu seneyi yüzde 43-44 bandında tamamlayacağımızı öngörüyoruz." değerlendirmesinde bulundu. Avdagiç, ihracatın sıkıntıya girmemesi ve ithalatın cazip hale gelmesi için kur ile enflasyon arasındaki korelasyonun kopmamasının önemli olduğuna işaret ederek, "İlk çeyrekte dolar kuru yüzde 9, enflasyon yüzde 14,3'ün üzerinde arttı. 5,3 puanlık bir fark var" ifadesini kullandı.

Döviz tutulduğu zaman insanlar "Gerçek kur bu değil. Ben kafamdaki kura göre fiyatlama yapıyorum" diyor. En tehlikeli durum da bu. İnsanları, kafasındaki kura göre fiyatlama yapacak noktaya getirirsen enflasyon yüzde 70 oluyor.

**Prof. Dr.
Emre Alkin**

-Ekonomi
Masası'ndaki
konuşması

İSO İmalat PMI eşik değerin altına indi

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) anketinin Nisan 2024 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değeri olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, mart ayında 50 olarak gerçekleşen manşet PMI, nisanda 49,3'e geriledi. Nisanda faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Talepteki zayıflamaya bağlı olarak üretimde son üç ayın ilk düşüşü gözlemlendi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı.

Dış talep de fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi. Ancak söz konusu düşüş, toplam yeni siparişlerdekine göre daha ılımlı gerçekleşti.

Türk Lirasındaki değer kaybının yanı sıra ham madde ve lojistik fiyatlarındaki artışların etkisiyle girdi fiyatları keskin bir şekilde yükselmeye devam etti. Buna rağmen enflasyon oranı son dört ayın en düşük seviyesine geriledi. Benzer bir gelişme satış fiyatlarında da görüldü.

İSO Türkiye İmalat PMI, nisan ayında 49.3 puana düşerek iyileşmeden uzaklaştı

Sanayide 'sipariş' kaygısı

İstanbul Sanayi Odası (İSO)
Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin dün yayımlanan Nisan 2024 sonuçları, **sanayide** sorunların yeniden arttığını ortaya koydu.

Anket sonuçlarına göre Mart 2024'te 50 puan olan manşet PMI, geçen ay 49.3'e geriledi. Eşik değer olan 50 puanın üzerinde ölçülen tüm sonuçlar **sanayide** iyileşmeye, bunun altında olan sonuçlar kötüleşmeye işaret ediyor. Sonuçları yorumlayan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi: "Yeni siparişlerde süregelen zayıflama nedeniyle, geçen aylarda görülen üretim artışı sürdürülemedi ve nisan ayında son buldu.

Firmaların beklentisi, talebin yakın zamanda yeniden toparlanarak üretimde sürdürülebilir iyileşme sağlaması yönünde olacak. Nisan ayında enflasyon bir miktar gevşeyerek yılın başından bu yana en düşük seviyeye geriledi. Buna rağmen imalatçılar halen hem yurtiçi hem yurtdışı talebi olumsuz etkileyen yüksek fiyat artışları ile mücadele etmek durumunda kalıyor." • **Ekonomi Servisi**

“Çalışanların niteliğini artırmak zorundayız”

Istanbul Sanayi Odası (İSO) Meclisi'nin 2024 Nisan Olağan Toplantısı 'Çalışma Hayatına Vizyoner Bir Anlayışla Bakarken; Sanayicilerimizin Beklentileri ve Çözüm Önerileri' ana gündemi ile yapıldı.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr. Vedat Işıkhan, “Ülkemizin çalışma hayatında her zaman güvenli bir ortam sağlamak için yoğun bir gayret içindeyiz. Bu çerçevede, iş sağlığı ve güvenliği standartlarının yüksek tutulması ve kayıt dışı istihdamla mücadele konularında daha etkin adımlar atmamız gerektiğine inanıyorum. İş sağlığı ve güvenliği konusu, artık yüzyıl-lık planlar yapan Türkiye'nin ana gündem maddesi olmaktan çıkarılmalı. Bu hususta özellikle sizlerden büyük bir hassasiyet bekliyoruz” diye konuştu.

İSO Başkanı Erdal Bahçivan, “Günümüzde yalnızca

istihdamı ya da sermaye stokunu nicel olarak artırmaya dayalı bir büyüme modeli, sürdürülebilirlik sorunlarını çözmek için yeterli değil. Sermaye stoku artışını teknolojiyle buluşturmak, eğitim ve beceri düzeyini geliştirerek çalışanların niteliğini artırmak zorundayız. İnsan kaynağımızın etkin ve verimli bir şekilde değerlendirilmesi için YÖK'ün de dahil olacağı bir eğitim planlamasıyla geleceğimiz adına eğitimin her kademesinde mutlaka ele alınmalı” açıklamasını yaptı.

Türkiye'de ilk olarak bu kapsamda her geçen gün daha ciddi bir sorun haline gelen beyin göçünün mutlaka tersine çevrilmesi gerektiğine vurgu yapan Bahçivan, “Türkiye'nin uzun vadeli bir bakışla önümüzdeki 25-30 yılın iş gücü planlamasını yapması, envanterini oluşturması gerekiyor” dedi.

Erdal Bahçivan

Vedat Işıkhan

İmalat sanayinde nisanda daralma sinyali

İMALAT sanayi satın alma yöneticileri endeksi (PMI) nisanda 49,3 oldu. Böylece PMI önceki ayda görüldüğü 50 değerinin altında kalarak daralma bölgesine işareti etti. **Istanbul Sanayi Odası**, nisan ayı İmalat sanayi satın alma yöneticileri endeksi (PMI) verilerini yayınladı. Mart ayında 50,0 olan manşet PMI, nisan ayında 49,3'e gerileyerek, eşik değer olan 50,0'ın altına indi. Son 3 ayda ilk kez endeks faaliyet koşullarının yavaşladığına işaret etti. Nisanda faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı. **Istanbul Sanayi Odası** Türkiye Sektörel PMI raporuna göre takip edilen 10 sektörün ikisinde üretim artışı yaşandı. Bu sektörler gıda ürünleri ve metalik olmayan mineral ürünler oldu. Gıda ürünleri, üst üste üçüncü ay üre-

timde en yüksek artış sağladı. Üretimin sert şekilde daraldığı makine ve metal ürünleri ise en belirgin yavaşlama sergileyen sektör oldu. Çalışan sayısını artıran sektör sayısı ise martta yalnızca iki iken nisan ayında beşe yükseldi. Nisanda faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Talepteki zayıflamaya bağlı olarak üretimde son üç ayın ilk düşüşü

gözlemlendi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı. Dış talep de yine fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi. Ancak söz konusu düşüş, toplam yeni siparişlerdeki göre daha ılımlı gerçekleşti. Türk Lirası'ndaki değer kaybının yanı sıra ham madde ve lojistik fiyatlarındaki artışların etkisiyle girdi fiyatları keskin bir şekilde yükselmeye devam etti. Buna rağmen enflasyon oranı son dört ayın en düşük seviyesine geriledi. Benzer bir gelişme satış fiyatlarında da söz konusu oldu. Yeni siparişler ve üretimdeki zayıflığa rağmen firmalar satın alma faaliyetlerini üst üste üçüncü ay artırdı. Bu durum, girdi stoklarının yaklaşık son iki yıldır ilk kez yükselmesini beraberinde getirdi. Yeni siparişlerdeki azalmaya karşılık üretimin yakın dönemde kaydettiği genişleme nihai ürün stoklarının artmasına yol açtı."

Sanayi üretimi, yüksek faiz etkisiyle yavaşladı

İmalat **sanayi** satın alma yöneticileri endeksi (PMI) nisan ayında 49,3 gerileyerek daralmaya işaret etti. Fiyat artışları ve yüksek faiz talebi olumsuz etkiledi. Siparişlerin azalmasıyla üretimde düşüş yaşandı.

İstanbul Sanayi Odası (İSO), nisan ayı imalat **sanayi** satın alma yöneticileri endeksi (PMI) verilerini yayınladı. Mart ayında 50,0 olan manşet PMI, nisan ayında 49,3'e gerileyerek, eşik değer olan 50,0'ın altına indi. Nisan'da faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Talepteki zayıflamaya bağlı olarak üretimde son üç ayın ilk düşüşü gözlemlendi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı. Dış talep de yine fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi.

Depo Photos

Ancak söz konusu düşüş, toplam yeni siparişlerdekine göre daha ılımlı gerçekleşti. TL'deki değer kaybının yanı sıra ham madde ve lojistik fiyatlarındaki artışların etkisiyle girdi fiyatları keskin bir şekilde yükselmeye devam etti.

Benzer bir gelişme satış fiyatlarında da söz konusu oldu. Nisan ayında kimyasal, plastik ve kauçuk ürünleri sektörünün

tedarik zincirlerinde yaşanan aksamalar, girdi maliyetlerindeki en keskin artışın da bu sektörde görülmesine yol açtı. Öte yandan, nihai ürün fiyatlarındaki en keskin artış gıda ürünlerinde kaydedilirken, sektörün görece yüksek fiyatlama gücü bu gelişmede etkili oldu. Satış fiyatlarında en sınırlı artış ise makina ve metal ürünleri sektöründe gerçekleşti. **Ekonomi Servisi**

Marifet iltifata tabi

Ekonomim gazetesine bir röportaj veren Uluslararası Para Fonu (IMF) Türkiye Masası Şefi James Walsh, "TCMB'nin para politikasını sıkılaştırma ve finansal sistemi reforme etme konusunda uzun bir yol kat ettiğini; faiz oranlarını bu kadar yükselterek, para politikasını ve finans sektörünün verimliliğini engelleyen birçok mali düzenlemeyi de basitleştirdiği için büyük övgüyü hak ettiğini" söylemiş.

Evet, yapılan açıklamadan ekonomi yönetiminin IMF'nin övgüsüne mazhar olduğu anlaşılıyor. Sanırım iktidar da bundan memnun olmuştur. Peki, IMF Türkiye'de iktidarın yaptıklarını neden övüyor? Bunun gerekçesini şu sözde bulabiliriz: Marifet iltifata tabi. Meali: yaptıkları takdir edilen, övülen kimse daha fazlasını yapmaya çalışır.

IMF, ekonomi yönetimine dizdiği övgüyü aleni bir biçimde ifade ederek aynı yolda yürümesini ve daha fazlasını yapmalarını teşvik ediyor.

Peki, IMF'den takdir alan işlerin sonucu ne oluyor, isterseniz bir de ona bakalım. Dün **İstanbul Sanayi Odasının (ISO)** "**Türkiye PMI İmalat Sanayi Nisan Ayı Raporu**" yayımlandı. Satın alma yöneticileri anketi olan PMI ekonominin nereye gitmekte olduğunun öncü göstergesi olarak kabul ediliyor. Nisan ayında endeks 49,3 seviyesine gerilemiş. Bu değer 50'nin altında olması imalat **sanayinde** üretimin yavaşladığının bir göstergesi olarak yorumlanır. Evet, ekonomi "soğuyor." Bunun yakın zamanda istihdama nasıl etki edeceğini de tahmin edebiliriz. Pek çok insan işini kaybedecek. Olsun, pek de önemli değil. Zaten programın bu sonucu ortaya çıkaracağı beklenerek uygulandığını da biliyoruz. Başka türlü iç talebi nasıl "dengeleyecekler?" IMF'den Walsh aynı mülakatta şunu da söylemiş: Türkiye'de [...] iç talebin zayıfladığını

**Yalçın
KARATEPE**
yalcinkaratepe06@gmail.com

görmek istiyoruz. İşsizlik artarken çalışanların maaşlarına da zam yapmazsanız IMF'yi memnun edecek olan iç talebin zayıfladığını görürsünüz. İstedikleri de bu. Peki, bu olunca ne olacak, iktidarın dört gözle beklediği yabancı yatırımcı hemen gelecek mi? O kadar kolay değilmiş, biraz daha aynı yolda yürümek gerekiyormuş. Walsh diyor ki "Türkiye'ye ilgi duyan birçok yatırımcıyla konuştuk. Duyduğum mesaj şuydu: Reformlar iyi ve doğru yönde gidiyor. Ancak bugünlerde bu reformlara katılan çok sayıda ülke var. Yani herkes birçok farklı pazara bakıyor. İlerleme kaydetmeye devam etmek önemli olacak."

Bunun anlamı ne? Öyle kolay para yok. Eğer yabancı sermayenin gelmesini istiyorsanız, onların işlerini kolaylaştıracak, istedikleri zaman gelip istedikleri zaman gitmelerine imkân verecek düzenlemeler yapmaya devam etmelisiniz. Sizin dışınızda başka ülkeler de var. Eğer Türkiye'de daha fazla para kazanacaklarını düşünürlerse gelirler, yoksa başka yerlerde kazanma imkânları var oralara giderler.

Zaten önemli olanın "yabancı sermayenin" kolay para kazanması değil mi, başka türlü nasıl düze çıkarız? Peki, kim kaybedecek? Onu siz zaten biliyorsunuz. İnsanlar önce işini kaybedecek, işini kaybetmeyenler ise ellerine geçen para miktarı artmaya çağrı için satın alma güçlerini kaybedecekler.

Demem o ki "kazan-kazan" bir model kurguladılar. "kazan-kaybet" sistemi uyguluyorlar. Kazananın ve kaybedenlerin kim olacağını biliyoruz. İktidar ve onun yandaşları da bunu açıkça söylüyorlar. Bedel ödmeden enflasyonu düşürmek mümkün değil diyenleri hatırlıyor musunuz? İşte o "bedel ödeyecek" grubun kim olduğunu iyi bilin.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), nisanda 49,3'e geriledi.

» İSO Türkiye İmalat PMI anketinin Nisan 2024 dönemi sonuçları açıklandı.

Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, mart ayında 50 olarak gerçekleşen manşet PMI, nisanda 49,3'e geriledi.

ÜRETİMDE DARALMA

Nisanda faaliyet koşullarının

yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Talepteki zayıflamaya bağlı olarak üretimde son üç ayın ilk düşüşü gözlemlendi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı. Dış talep de fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi. Ancak söz konusu düşüş, toplam yeni siparişlerdekine göre daha ılımlı gerçekleşti.

Emekçiye kurt enflasyona kuzu

Şimşek eliyle uygulanan kemer sıkma politikası enflasyonu dizginlemedi. Türk lirasındaki değer kaybıyla ham madde ve lojistik fiyatları arttı. Maliyetler yükseldi. Şirketler üretimde frene bastı, üretim zayıfladı. İşsizlik tehdidi arttı.

Istanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye İmalat PMI (satın alma yöneticileri endeksi) anketinin nisan 2024 dönemi sonuçları açıklandı. Anket sonuçlarına göre, mart ayında 50 olarak gerçekleşen manşet PMI, nisan'da 49.3'e gerileyerek eşik değer 50'nin altına indi.

Nisanda üretim daralma bölgesine döndü. Talepteki zayıflamaya bağlı olarak üretimde son üç ayın ilk düşüşü gözlemlendi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yaşaştı. Dış talep de yine fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi. Ancak söz konusu düşüş, toplam yeni siparişlerdekine göre daha ilmi gerçekleşti. Türk lirasındaki değer kaybının yanı sıra ham madde ve lojistik fiyatlarındaki artışların etkisiyle girdi fiyatları keskin bir şekilde yükselmeye devam etti. Buna rağmen enflasyon oranı son dört ayın en düşük seviyesine geriledi. Benzer bir gelişme satış fiyatlarında da söz konusu oldu.

ŞİRKETLER STOK ARTIRDI

Yeni siparişler ve üretimdeki zayıflığa rağmen firmalar satın alma faaliyetlerini üst üste üçüncü ay artırdı. Bu durum, girdi stoklarının yaklaşık son iki yıldır ilk kez yükselmesini beraberinde getirdi. Yeni siparişlerdeki azalmaya karşılık üretimin yakın dönemde kaydedtiği genişleme nihai ürün stoklarının artmasına yol açtı. İstihdam ise önceki iki ay yaşanan düşüşün ardından nisanda önemli bir değişim göstermedi. Kimi anket katılımcıları ek personel ihtiyacı olduğunu belirtirken bazıları ise aranan nitelikte çalışan bulmanın zorluklarına işaret etti.

SİPARİŞLERDEKİ ZAYIFLAMA ETKİLİ OLDU

Istanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi:

"Yeni siparişlerde süregelen zayıflama nedeniyle, geçen aylarda görülen üretim artışı sürdürülemedi ve nisan ayında son buldu. Firmaların beklentisi, talebin yakın zamanda yeniden toparlanarak üretimde sürdürülebilir iyileşme sağlaması yönünde olacak. Nisan ayında enflasyon bir miktar gevşeyerek yılın başından bu yana en düşük seviyeye geriledi. Buna rağmen imalatçıların halen yurt içi için hem de yurt dışı talebi olumsuz etkileyen yüksek fiyat artışları ile mücadele etmek durumunda kalıyor."

ENFLASYONİST BASKI SÜRÜYÜR

Türkiye Sektörel PMI raporu, nisan ayında da imalat sektöründe yakın dönemde gözlenen eğilimlerin sürdüğünü işaret etti. Takip edilen on sektörün çoğunluğunda üretim ve yeni siparişler zayıflarken, istihdam tarafında nispe-

**Hazine ve Maliye
Bakanı Mehmet
Şimşek, Paris'te
düzenlenen OECD
Bakanlar Konseyi
Toplantısı'na
katılacak.**

Fotoğraf: AA

ten olumlu bir tablo ortaya çıktı ve sektörlerin yarısı çalışan sayısını artırdı. Tedarik zincirlerinde görülen iyileşme belirtilerine karşın enflasyonist baskılar güçlü seyrini korudu.

Takip edilen on sektörün ikisinde üretim artışı yaşandı. Bu sektörler gıda ürünleri ve metal olmayan mineral ürünler oldu. Gıda ürünleri, üst üste üçüncü ay üretimde en yüksek artış sağlayan sektör olmanın yanı sıra son 10 ayın en güçlü büyümesini kaydetti. Marttaki ilmi artışın ardından nisanda üretimin sert şekilde daraldığı makine ve metal ürünleri ise en berrin yaşama sergileyen sektör oldu. Benzer şekilde, yeni siparişler de sadece iki sektörde artış gösterdi. Giyim ve deri ürünleri sektörü yeniden iyileşme bölgesine geçerek talep artışında gıda ürünleri sektörüne eşlik etti. Üretimde olduğu gibi, yeni siparişlerde de en berrin azalış makine ve metal ürünleri firmalarında görüldü. Dış talep koşulları ise genel olarak durgun seyrini korudu ve nisan ayında yeni ihracat sipa-

ENFLASYON TAHMİNİ 5 AYDA YÜZDE 55.5'E ÇIKTI

EKONOMİK İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) Türkiye için enflasyon tahminini artırdı. 2024 yıl sonu için aralık ayı raporunda yüzde 47.4 enflasyon tahmini yapan OECD, mayıs ayında enflasyon tahminini yüzde 55.5'e yükseltti. Şubat ayında Türkiye ekonomisinin 2024'te yüzde 2.9 büyüyeceğini tahmin eden OECD, bu tahminini yüzde 3.4 olarak güncelledi. 2025 büyüme tahminini ise yüzde 3.2 olarak korudu.

OECD, Türkiye'de 2024'te ortalama enflasyonun yüzde 55.5, 2025'te de yüzde 28.9 olacağını açıkladı. Örgüt, çakırdek enflasyonun ise 2024 ve 2025'te ortalama yüzde 57.5 ve yüzde 28.7 olacağını öngördü.

Raporda Türkiye için yapılan değerlendirmede, sıkılaşan finansal koşullar ve enflasyonun satın alma gücü üzerindeki olumsuz etkisinin hanehalkı tüketimini azaltacağı belirtildi. Öte yandan yatırım faaliyetlerinin, kısmen 2023 depreminin ardından devam eden yeniden yapılanma nedeniyle güçlü kalmasının beklentildiği kaydedildi. Enflasyonun bu yılın başında zirve yaptığı belirtilen raporda, 2024 ve 2025 yıllarında yüksek kalmaya devam edeceği aktarıldı. Raporda Türkiye ekonomisine ilişkin şu ifadeler yer aldı:

"Büyüme, güçlü özel tüketimin etkisiyle 2023'ün son çeyreğinde de güçlü kalmıştır. Net ihracatın GSYİH'ye katkısı da kademeli olarak iyileşmektedir. Sıkılaşan finansal koşullara rağmen, kısa vadeli göstergeler 2024 yılı başında iç talepte

2024 KÜRESEL BÜYÜME TAHMİNİ YÜKSELDİ

OECD, büyümenin daha dirençli hale gelmesi ve enflasyonun birçok ülkede önceden beklenenden daha hızlı soğuması nedeniyle dünyanın ekonomik görünümünün iyileştiğini belirtti. Öte yandan örgüt, 2024 küresel büyüme tahminini yüzde 2.9'dan yüzde 3.2'e çıkardı.

OECD, büyümenin daha dirençli hale gelmesi ve enflasyonun birçok ülkede önceden beklenenden daha hızlı soğuması nedeniyle dünyanın ekonomik görünümünün iyileştiğini kaydetti.

ABD, Çin ve Hindistan'a yönelik beklentilerinde kayda değer iyileşmeler yaşandığını belirten OECD, Ortadoğu'daki çatışmalar veya daha kalıcı fiyat artışlarının ekonomiyi daha istikrarlı bir zeminden çıkarabileceğini söyledi.

güçlü bir büyümeye işaret etmektedir. Tüketim malları üretimi ve perakende satışlar yılın başında artmış ve inşaat sektöründeki faaliyet, 2023 deprem bölgesindeki yeniden inşaa ve onarım nedeniyle dinamik kalmıştır. Ancak enflasyon inatçı bir şekilde yüksek seyretmeye devam etmektedir. Yıllık tüketici fiyatları enflasyonu mart ayında yüzde 69.5'e ulaşmış ve enflasyon beklentileri son aylarda azalmış olsa da yüzde 5'lik enflasyon hedefinin oldukça üzerinde kalmaya devam etmiştir." (EKONOMİ SERVİSİ)

rişlerinde artış sağlayabilen tek sektör giyim ve deri ürünleri oldu.

İstihdam tarafında ise daha olumlu bir tablo ortaya çıktı. Çalışan sayısını artıran sektör sayısı martta yalnızca iki iken nisanda beşe yükseldi.

Metalik olmayan mineral ürünler, kara ve deniz taşıtları ile ağaç ve kağıt ürünlerinde istihdam yeniden yükselişe geçti. Takip edilen on sektör içerisinde en güçlü artış, ağaç ve kağıt ürünlerinde kaydedildi.

Tedarik zinciri koşulları da nisan ayında iyileşme sinyalleri verdi. Sektörlerin çoğunluğunda teslimat süreleri kısaldı ancak bu durum genellikle girdi talebindeki zayıflamadan kaynaklandı. Tedarikçi performansında en güçlü iyileşmenin gerçekleştiği elektrikli ve elektronik ürünler sektöründe teslimat süreleri ocak 2016'dan bu yana en keskin düşüşü kaydetti. Buna karşılık, kimyasal, plastik ve kauçuk sektöründe gecikmeler belirgin şekilde arttı.

(EKONOMİ SERVİSİ)

EN KESKİN ARTIŞ GIDADA

NISAN ayında kimyasal, plastik ve kauçuk ürünleri sektörünün tedarik zincirlerindeki en keskin artışın da bu sektörde görülmesine yol açtı. Öte yandan, nihai ürün fiyatlarındaki en keskin artış gıda ürünlerinde kaydedilince, sektörün görece yüksek fiyatlama gücü bu gelişme de etkili oldu. Satış fiyatlarında en sınırlı artış ise makine ve metal ürünleri sektöründe gerçekleşti.

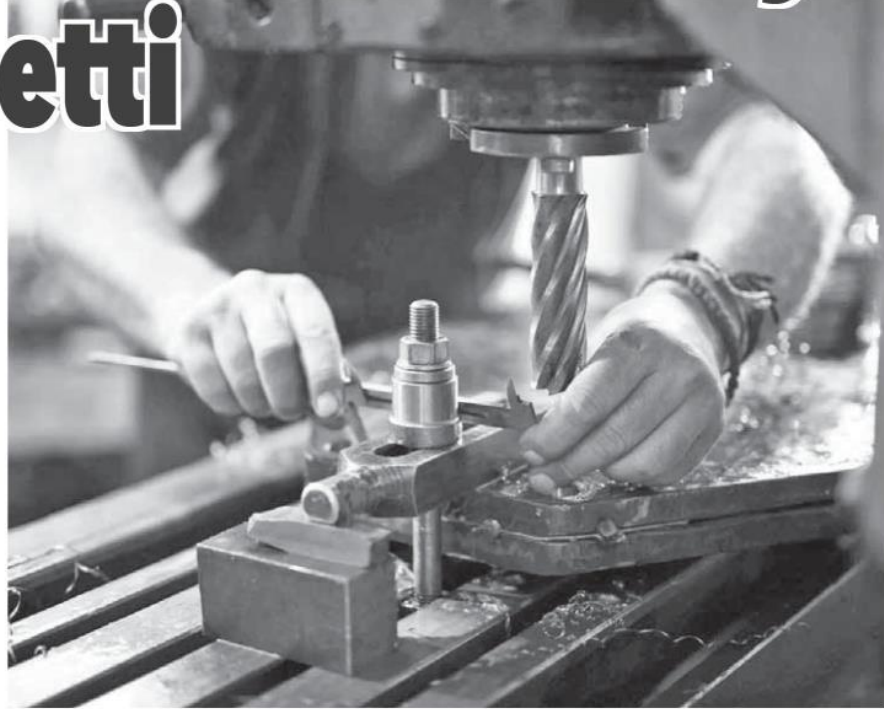

Fotoğraf: Unsplash

İki ay sonra daralmaya işaret etti

Son üç ayda ilk kez eşik değer olan 50'nin altında ölçülen endekse göre, nisan ayında faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı

EKONOMİ SERVİSİ

İSTANBUL Sanayi Odası (ISO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) Nisan 2024 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, mart ayında 50 olarak gerçekleşen manşet PMI, nisan ayında 49,3'e geriledi.

Nisanda faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Talepteki zayıflamaya bağlı olarak üretimde son üç ayın ilk düşüşü gözlemlendi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı.

SATIN ALMA FAALİYETLERİ ARTTI

Dış talep de fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi. Ancak söz konusu düşüş, toplam yeni siparişlerdeki göre daha ılımlı gerçekleşti. Türk lirasındaki değer kaybının yanı sıra ham madde ve lojistik fiyatlarındaki artışların etkisiyle girdi fiyatları keskin bir şekilde yükselmeye devam etti. Buna rağmen enflasyon oranı son dört ayın en düşük seviyesine geriledi. Benzer bir gelişme satış fiyatlarında da görüldü.

Yeni siparişler ve üretimdeki zayıflığa rağmen firmalar satın alma faaliyetlerini üst üste üçüncü ay artırdı. Bu durum, girdi stoklarının yaklaşık son iki yıldır ilk kez yükselmesini beraberinde getirdi.

Yeni siparişlerdeki azalmaya karşılık üretimin yakın dönemde kaydettiği genişleme nihai ürün stoklarının artmasına yol açtı.

ÜRETİM AZALDI

Takip edilen on sektörün çoğunluğunda üretim ve yeni siparişler zayıflarken, istihdam tarafında nispeten olumlu bir tablo ortaya çıktı ve sektörlerin yarısı çalışan sayısını artırdı. Tedarik zincirlerinde görülen iyileşme belirtilerine karşın enflasyonist baskılar güçlü seyrini korudu.

Takip edilen on sektörün ikisinde üretim artışı yaşandı. Bu sektörler gıda ürünleri ve metalik olmayan mineral ürünler oldu. Gıda ürünleri, üst üste üçüncü ay üretimde en yüksek artış sağlayan sektör olmanın yanı sıra son 10 ayın en güçlü büyümesini kaydetti. Marttaki ılımlı artışın ardından nisanda üretimin sert şekilde daraldığı makine ve metal ürünleri ise en belirgin yavaşlama sergileyen sektör oldu. Benzer şekilde, yeni siparişler de sadece iki sektörde artış gösterdi.

Giyim ve deri ürünleri sektörü yeni-

den iyileşme bölgesine geçerek talep artışında gıda ürünleri sektörüne eşlik etti. Üretimde olduğu gibi, yeni siparişlerde de en belirgin azalış makine ve metal ürünleri firmalarında görüldü. Dış talep koşulları ise genel olarak durgun seyrini korudu ve nisan ayında yeni ihracat siparişlerinde artış sağlayabilen tek sektör giyim ve deri ürünleri oldu.

5 SEKTÖRDE İSTİHDAM ARTIŞI

İstihdam tarafında ise daha olumlu bir tablo ortaya çıktı. Çalışan sayısını arttıran sektör sayısı martta iki iken nisanda beşe yükseldi. Metalik olmayan mineral ürünler, kara ve deniz taşıtları ile ağaç ve kağıt ürünlerinde istihdam yeniden yükselişe geçti. Takip edilen on sektör içerisinde en güçlü artış, ağaç ve kağıt ürünlerinde kaydedildi.

EN KESKİN ARTIŞ GIDADA

Anket sonuçlarına göre, nisan ayında kimyasal, plastik ve kauçuk ürünleri sektörünün tedarik zincirlerinde yaşanan aksamalar, girdi maliyetlerindeki en keskin artışın da bu sektörde görülmesine yol açtı. Öte yandan, nihai ürün fiyatlarındaki en keskin artış gıda ürünlerinde kaydedilirken, sektörün görece yüksek fiyatlama gücü bu gelişmede etkili oldu. Satış fiyatlarında en sınırlı artış ise makine ve metal ürünleri sektöründe gerçekleşti.